“АРТ_АКАДЭМІЯ”: працяг будзе... Але які?

У сталічнай мастацкай галерэі “Універсітэт культуры” працуе VIII Рэспубліканская выстава сучаснай візуальнай творчасці студэнтаў “АРТ_АКАДЭМІЯ”. Сумна канстатаваць, але сёлетняй экспазіцыяй, якая праходзіць пад знакам фіялетавага колеру і, адпаведна, пад слоганам “Фіялетавы. Спакуса незвычайнасцю”, праект “АРТ_АКАДЭМІЯ” завяршаецца — завяршаецца, прынамсі, не па сваім факце, а па сваім цяперашнім канцэптуальным выглядзе. Скончыліся колеры вясёлкі, вычарпаліся іх адценні ў адлюстраванні аўтараў-студэнтаў, але... Але не скончылася і ніколі не скончыцца іх натхненне, ніколі не скончыцца іх ART, а значыць, “АРТ_АКАДЭМІІ” ў той ці іншай форме — быць.

Аксана Завалей (Мазырскі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя І.П.Шамякіна). “Сіла стыхій”.

Нагадаем нашым чытачам, што свой адлік “АРТ_АКАДЭМІЯ” вядзе з 2008 года, калі яна ўпершыню прайшла пад знакам белага колеру, тады яшчэ — у выставачнай зале Нацыянальнага цэнтра мастацкай творчасці дзяцей і моладзі. Першы слоган праекта гучаў як “Белы. Прарыў у бязмежнасць”, і гэта быў сапраўды прарыў, асабліва для ўстаноў вышэйшай адукацыі, якія не спецыялізуюцца на мастацкіх дысцыплінах. Прарыў у абсалютна новую для іх творчую прастору, прарыў да новых вяршынь, прарыў, які міжволі рыфмаваўся са словам “крэатыў” і дазваляў маладым пераважна непрафесійным мастакам далучыцца да нечага вельмі важнага для іх, але раней недаступнага. З кожным наступным годам “АРТ_АКАДЭМІЯ” мяняла свае колеры: з белага — на зялёны (“Зялёны. Выявы часу”), з зялёнага — на блакітны (“Блакітны. Крылы памкненняў”), з блакітнага — на жоўты (“Жоўты. Блікі шчасця”), з жоўтага — на чырвоны (“Чырвоны. Апантаныя поспехам”), з чырвонага — на сіні (“Сіні. Сугучнасць мар”), з сіняга — на аранжавы (“Аранжавы. Яскравая неверагоднасць”), і вось сёлета з аранжавага — на фіялетавы (“Фіялетавы.Спакуса незвычайнасцю”). Што думаюць арганізатары і сябры экспертнай рады “АРТ_АКАДЭМІІ” пра сёлетнюю экспазіцыю, пра фіялетавы колер у яго інтэрпрэтацыі студэнтамі і наогул пра сам праект, яго магчымую будучыню? Дадзім некаторым з іх слова. І на гэтым паставім... не, не кропку, а вялікае-вялікае шматкроп'е...

Загадчык кафедры кінатэлеаператарства Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў, кандыдат мастацтвазнаўства, дацэнт Андрэй Чупрынскі: “Я люблю ўсе поры года, але вось гэтая вясна мне найбольш даспадобы, калі толькі-толькі пачынаюць распускацца лісточкі і пачынае нешта прабівацца праз чорна-белую палітру зімы. Мне як чалавеку візуальнай культуры вельмі падабаюцца гэтыя кантрасты. І я, вядома ж, пад лісточкамі маю на ўвазе нашых дзяцей, студэнтаў, якія так шчыра спрабуюць свае сілы ў візуальнай мастацкай творчасці. Мы павінны заўважаць гэтае кранальнае, пяшчотнае, якое прабіваецца. І “АРТ_АКАДЭМІЯ” выконвае гэтую задачу. Мяне вельмі ўразіў дыяпазон удзельнікаў выставы — тут і аграрыі, і медыкі, і ўпраўленцы... Будзем і далей ацэньваць, любіць нашу маладосць, нашых таленавітых дзяцей. І дай бог, каб яны і ў будучым не страцілі — у добрым сэнсе гэтага слова — тую наіўнасць, якую мы бачым сёння, каб не заплюшчылі свае шырока расплюшчаныя вочы, якімі сёння яны глядзяць на гэты свет”.

Генеральны дырэктар выдавецкай кампаніі “Мэджык” Юрый Будзько: “Я ехаў на гэтую выставу, цудоўна разумеючы, што фіялетавы колер — гэта вельмі складаны колер. І я гадаў: як жа будуць вырашацца гэтыя творчыя праблемы студэнтамі? І ўрэшце, калі агледзеў выставу, быў прыемна ўражаны, што і ў гэтага колеру знайшлася вялікая колькасць адценняў: уласна фіялетавы, ліловы, бэзавы, пурпуровы, deep purple... А калі рэтраспектыўна паглядзець на праект “АРТ_АКАДЭМІЯ”, то нельга не ўразіцца тым фактам, што гэтыя адценні студэнты знаходзілі ва ўсіх колерах: зялёным, блакітным, жоўтым, нават белым... Кожны год адчувалася, што людзі ведаюць умовы конкурсу, рыхтуюцца да яго не адзін дзень і не адзін месяц, што прадстаўленыя на “АРТ_АКАДЭМІЮ” творы маюць сваю канцэпцыю, сваю, калі хочаце, ідэалогію. І, перадусім, на язык просіцца слова “традыцыя”. Па-першае, традыцыя, якую перадаюць педагогі сваім вучням. Па-другое, работы, выкананыя ў традыцыйных тэхніках, шмат якіх мы заўсёды бачым на “АРТ_АКАДЭМІІ”. Па-трэцяе, традыцыя самой “АРТ_АКАДЭМІІ”, якую стварылі за 8 гадоў існавання праекта яго арганізатары. Традыцыю нельга страціць”.

Ксенія Кукарэка (Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П.М.Машэрава). “За кулісамі моды”.

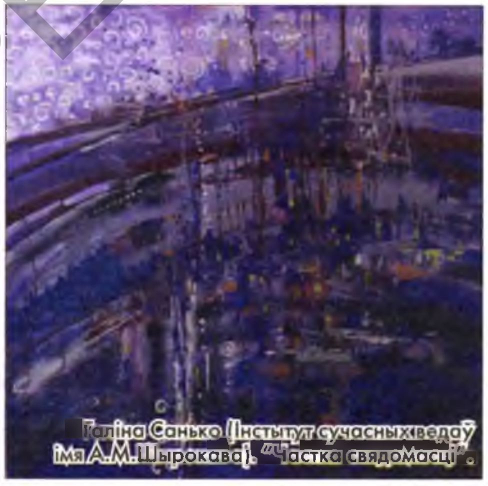
Галіна Санько (Інстытут сучасных ведаў імя А.М.Шырокава). “Частка свядомасці”.

Дырэктар галерэі “Універсітэт культуры” Наталля Барсукова: “А я стрымала б тут свае станоўчыя эмоцыі... Безумоўна, радуе актыўнасць студэнтаў, масавасць удзельнікаў з году ў год. Але нейкая пратаптаная дарожка склалася за ўсе гэтыя гады. Ну, вось трэба было ружачкі чырвонымі зрабіць — зрабілі чырвонымі, на наступны год трэба зрабіць ружачкі сінімі — зрабілі сінімі, яшчэ на наступны трэба зрабіць тыя ружачкі аранжавымі — зрабілі аранжавымі... І так адны і тыя ж ружачкі перафарбоўваюцца штогод. Першы раз гэта цікава, другі раз — ужо менш цікава, трэці раз — гэта прадбачанне, а ўжо чацвёрты і наступныя разы — гэта проста пачынае раздражняць. Гэта мой папрок не студэнтам, удзельнікам “АРТ_АКАДЭМІІ”, а іх педагогам, якія, мабыць, не разумеюць творчых задач, якія ставіць праект”.

Кацярына Міхановіч, Юлія Ткачук (Беларускі гандлёва-эканамічны ўніверсітэт спажывецкай кааперацыі). “Чайны водар”.

Фотамастак дырэктар студыі прафесійнагафота MARX STUDIO Міхаіл Маруга: “Мне, безумоўна, хочацца выказацца найперш пра фатаграфію. Ведаеце, зусім нядаўна я быў членам журы Рэспубліканскага конкурсу моды і фота “Млын моды”. Там мы не вызначылі першае месца ў намінацыі “Фота” — суцэльны заняпад. Тое ж самае назіраю і тут, на “АРТ_АКАДЭМІІ”. Успамінаецца анекдот. Чалавеку стала дрэнна на прыпынку. Адзін нераўнадушны пытаецца ў другога: “Даруйце, вы выпадкова не ўрач?” Той адказвае: “Не, я фатограф”. “Можа быць, вы ўрач?” — пытаецца ў другога. І другі адказвае: “Не, я фатограф”. У трэцяга пытаецца, і адказ такі ж самы: “Не, я фатограф”. Я гэта да таго, што сёння ўсе адчулі, што яны могуць стаць фатографамі. А якія праблемы? Націснуў адзін раз кнопку — не атрымалася, другі раз — зноў не атрымалася, трэці раз — ура, вось яно — фота, я фатограф! І ўсе пры гэтым забываюць, што фатаграфія — гэта мастацтва. Што “птушачка” павінна не толькі вылятаць з фотааб'ектыва, але і залятаць... У галаву, у розум, у светапогляд... Быў час, калі я ганарыўся тым, што ў нашай краіне быў першым, хто пачаў рабіць партфоліа. Сёння партфоліа можа зрабіць кожны. А вось фота на дакумент, ды хоць на пашпарт, зрабіць далёка не кожны”.

Намеснік дырэктара Цэнтра сучасных мастацтваў Дзяніс Барсукоў: “Прыгадваючы рэпліку пра ружачкі, пагаджуся: у педагогаў сёння заўважныя сапраўды нейкія “фіялетавыя” адносіны да тых задач, якія ставіць перад імі “АРТ_АКАДЭМІЯ”. Гэтай “фіялетавасці” трэба пазбаўляцца. Трэба, каб у іх мазгах мігаў усё-такі аранжавы колер! Тым не менш многія работы на сёлетняй “АРТ_АКАДЭМІІ” мяне шчыра парадавалі сваёй прадуманасцю, тым, што яны рабіліся з душой. Вельмі па-добраму здзівіў Баранавіцкі ўніверсітэт — найперш тэкстыльнымі творамі. Што да жывапісу, хацеў бы адзначыць імпрэсіяністычнае палатно “Крэсла каля акна” студэнта Віцебскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Пятра Машэрава Івана Іванова. Гэта насамрэч вельмі складаны жывапіс. І гэты твор мог бы быць выстаўлены ў любой прэстыжнай галерэі побач з творамі прафесійных мастакоў! І, нарэшце, не магу не сказаць камплімент у адрас студэнткі Інстытута прадпрымальніцкай дзейнасці Кацярыны Пятрушкінай, аўтара “Грэлкі ў світары”. Гэта так міла, так гожа і так арыгінальна! Гэта не толькі грэлка, але і сувенір, які дорыць не менш цёплыя, чым грэлка, адчуванні... А што тычыцца самога фіялетавага колеру, дарэчы, аднаго з самых маладых колераў на свеце (яго не знойдзеш у прыродзе, ён вынік штучнага змешвання сіняй і чырвонай фарбаў), то гэта мой адзін з самых любімых колераў. Ён мне вельмі цікавы як мастаку. Гэта загадкавы колер. Колер не толькі дэпрэсіі, але і фантазіі, казкі, чараўніцтва, нейкай духоўнасці. Фіялетавы трывожыць і заварожвае. Гэта барацьба спакою, халоднага сузірання сіняга і энергіі чырвонага. Гэта ўнутраная барацьба ў душы мастака. Не кожнаму прафесіяналу ён паддаецца. Але мы бачым, што ён усё-такі скарыўся многім удзельнікам “АРТ_АКАДЭМІІ”.

Кацярына Пятрушкіна (Інстытут прадпрымальніцкай дзейнасці). “Грэе душу і радуе вока”.

Метадыст аддзела сацыякультурных праектаў і маладзёжных ініцыятыў Нацыянальнага цэнтра мастацкай творчасці дзяцей і моладзі Таццяна Грышукевіч: “Я пагадзілася б, бадай, з усім, што сказалі мае калегі. Але хацела б проста заўважыць: многія праблемы, пра якія гаварылася сёння, — пра ружачкі, пра фатаграфію і інш. — узніклі з-за таго, што аўтары і іх куратары-педагогі, мабыць, не дачыталі да канца дэвіз выстаўкі. Прачыталі: “Фіялетавы” — і ўсё. А там жа ёсць працяг: “Спакуса незвычайнасцю”. Вось на гэтую спакусу яны і не звярнулі ўвагі... Што да самога праекта “АРТ_АКАДЭМІЯ”, хацелася б падзякаваць усім, хто нас падтрымліваў і дапамагаў нам усе гэтыя апошнія 8 гадоў. Што будзе далей? Дай бог усім нам здароўя — і гэты праект працягнецца, і мы прыдумаем нешта яшчэ больш цікавае, яшчэ больш новае і крэатыўнае. Тое, што адбываецца сёння, я назвала б фіналам першага акта”.

Загадчык аддзела сацыякультурных праектаў і маладзёжных ініцыятыў Нацыянальнага цэнтра мастацкай творчасці дзяцей і моладзі Алена Лаўрыновіч: “На ўзроўні нейкага творчага прагнозу ў мяне было прадбачанне, што на сёлетняй фіялетавай “АРТ_АКАДЭМІІ” мы пабачым мноства нейкіх фантастычных ці нават фантасмагарычных выяў загадкавых жывёл, дэманаў (памятаеце фіялетавага “Дэмана” Урубеля?) — карацей, нейкіх міфічных істот — толькі не людзей. Мае прагнозы не спраўдзіліся. Я ўбачыла на выставе мноства людзей, якія рэальна жывуць і радуюцца свайму жыццю. Для іх фіялетавы колер не дэпрэсіўны, а, наадварот, лёгкі, светлы, празрысты. На розум прыходзіць паняцце сацыяльнай шчыльнасці... Ведаеце, калі выстава была ўжо практычна змантавана, я ўбачыла адну яшчэ не змантаваную работу: папяровыя жураўлі ліловага колеру, прымацаваныя да тоненькіх дроцікаў, і гэтыя дроцікі пераплеценыя паміж сабой... Гэтакі незвычайны стан камунікацыі, гэтакая сацыяльная шчыльнасць, пра якую я толькі што казала. Вось яны ўсе разам, і ў той жа час у кожнага ёсць нейкая нітачка, і кожны ляціць па нейкай сваёй траекторыі. Таксама і жураўлі ляцяць у небе: ты разумееш, што ў гэтым кліне ёсць нейкая іерархія і чарговасць. Вось яны ляцяць, але потым у адзін цудоўны момант гэты клін разбураецца — яны ўсе перабудоўваюцца і зноў ляцяць. Гэта агромністая праца адной калектыўнай біялагічнай істоты — вось з нейкай мэтай пераляцець тысячы кіламетраў, каб вярнуцца на радзіму... Навошта ім гэта? Нам цяжка зразумець. І яны гэтага не разумеюць, проста ляцяць на радзіму, бо так павінна быць. І гук гэтага жураўлінага кліна такога ж колеру, як і сам клін... А цяпер самае галоўнае. Выслухаўшы заўвагі маіх калег, я як арганізатар “АРТ_АКАДЭМІІ” цудоўна разумею, што гэты праект у прывязцы да колеру трэба закрываць і пачынаць у нейкай новай канцэпцыі. Да 6 студзеня аргкамітэт “АРТ_АКАДЭМІІ” прымае ўсе ініцыятывы і пажаданні наконт новай канцэпцыі — ад сяброў экспертнай рады, ад педагогаў, ад студэнтаў. Усе прапановы накіроўваць на электронны адрас www.artviva.by”.

Алена Мажанава (Мазырскі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя І.П.Шамякіна). “Цішыня марскіх глыбінь”.

Мікола ЧЭМЕР.
gilevitch@ng-press.by
Фота аўтара.

ISSN 1994-9146
9 771994 914000 15066
Галоўны рэдактар Вадзім Аляксандравіч Кнышаў